

**ФИНАНСОВИ ПРАВНИ ОТНОШЕНИЯ ПРИ
УПРАВЛЕНИЕТО И КОНТРОЛА НА
ПУБЛИЧНИТЕ СРЕДСТВА ОТ ЕЗФРСР, ЕФГЗ
– ОБЩЕСТВЕНИ ПОРЪЧКИ, ФИНАНСОВИ
КОРЕКЦИИ И НЕРЕДНОСТИ**

Представящ Васил Грудев, заместник-министър на
земеделieto и храните

Обща характеристика на ОСП

- ОСП като част от многогодишната финансова рамка на ЕС;
- За програмен период 2014-2020 за пръв път ЕЗФРСР е част от ЕСИФ – единна обща нормативна регулация;
- Създадена през 1962 година ОСП претърпява редица реформи и изменение с цел задоволяване на нуждите на променящия се пазар
- Съществува тенденция към намаляване на бюджета на ОСП при нарастващ брой държави членки
- Наличие на два фонда за подпомагане – ЕФГЗ и ЕЗФРСР.

Основни сфери на подпомагане от ОСП

Видове финансови правни взаимоотношения при управлението и контрола на финансовите средства от ЕЗФРСР и ЕФГЗ

- При управлението и контрола на средствата от земеделските фондове на ЕС възникват два вида финансови правоотношения между:
 - ❖ Европейската комисия и съответната държава членка; и
 - ❖ Държавата членка и бенефициерите на помощта.
- И двата вида взаимоотношения са сложни (множество права и задължения на страните);
- При ЕЗФРСР възникването на взаимоотношения между държавата членка и бенефициера би било невъзможно в случай на неодобрение на програмата за развитие на селските райони от ЕК.
- Властнически правоотношения – ЕК осъществява контрол над държавите членки, а държавите членки спрямо бенефициерите чрез органите на изпълнителната власт и административните структури.

Финансирани дейности от ЕФГЗ

- Мерки за регулиране или подкрепа на селскостопанските пазари;
- Директни плащания на земеделски стопани в рамките на ОСП;
- Финансовия принос на Съюза за мерките за информиране и за насърчаване за селскостопански продукти на вътрешния пазар на Съюза и в трети държави, предприети от държавите членки въз основа на програми;
- Схеми за предлагане на плодове и зеленчуци в училищата;
- Мерките, свързани с болестите по животните и загубата на потребителското доверие;

Цели на финансирането от ЕЗФРСР

- Различна структура и идеи от ЕФГЗ – не цели намаляване на разходите при производството на първична земеделска продукция;
- Основната насоченост на ЕЗФРСР е реализиране на инвестиционна подкрепа на конкретни проектни предложения за изпълнение на поставените в съответната ПРСР цели, в зависимост от идентифицираните национални нужди – спецификите на националните икономики, нуждите на селските райони и необходимостта от опазване и подобряване на околната среда и др.;
- Финансирането от ЕЗФРСР се основава на многогодишно планиране и се осъществява чрез програми за развитие на селските райони, включващи отделни мерки и дейности за намеса в определени сфери на обществения живот на страната;
- Изпълнението на целите се отчита чрез индикатора, което определя и самото ниво на изпълнение на програмата.

Основни принципи за предоставяне на финансиране по ЕФГЗ и ЕЗФРСР

Принцип за икономичност - осъществяваните дейности по финансиране да са своевременни, в подходящо количество, качество и при най-добра цена

Принцип за ефикасност - постигане на най-доброто възможно съотношение между използваните ресурси и постигнатите резултати

Принцип за ефективност - осъществяване на набелязаните цели и постигане на планирани резултати

Обществените поръчки в рамките на усвояването на средства по ЕЗФРСР за периода 2007-2013 година

- **Обществените поръчки като цяло важно заемат в развитието на икономиката на ЕС и свободния пазар, включително на БВП на ЕС, като за 2012 година общата стойност на публикуваните в електронния ежедневник обществени поръчки е 3,1% от БВП на ЕС;**
- **От гледна точка на ЕЗФРСР средствата, които се отпускат на публичните органи, чрез програмите за развитие на селските райони задължени да провеждат обществени поръчки, са насочени към изпълнението на три основни цели:**
 - **Подобряването на качеството на живот в селските райони;**
 - **Подобряването на земеделската инфраструктура;**
 - **Подобряване на горския потенциал.**
- **По данни на ЕСП за програмен период 2007-2013 средствата разходвани чрез обществени поръчки от ЕЗФРСР представляват $\frac{1}{4}$ от разходите за инвестиции (без т.нар. “техническа помощ”);**
- **Целият програмен период се характеризира с висок процент на нарушения при разходването на средствата чрез обществени поръчки;**

Висок процент на нарушения за програмен период 2007-2013 и предварителни условия за програмен период 2014-2020 при обществените поръчки

- Общият процент на нарушения, свързани с правилата за обществени поръчки, които ЕСП установява за програмен период 2007-2013 година е 8,2% за 2011, 2012 и 2013 година, като този процент не е напълно окончателен, тъй като данните са към края на 2014 година, а към този период не всички разходи са били приключени от държавите членки;
- Заради високия процент на грешки ЕК въвежда предварителни условия при правилата за обществени поръчки за всички европейски финансирани фондове. Основните критерии могат да бъдат групирани по следния начин:

Създаване на механизми за ефективно прилагане на правилата;

Създаване на механизми за обучение на прилагащия правилата персонал и разпространение на информация

Наличие на прозрачни процедури за възлагане на обществени поръчки;

Осигуряване на необходимия административен капацитет за транспониране и прилагане на правилата на ЕС за обществените поръчки.

Процент на нарушенията при обществените поръчки по ЕЗФРСР за програмен период 2007-2013, най-често срещани фактически състав на нарушенията и причини

- Грешките при процедурите за обществените поръчки представляват 1/8 от средния процент грешки в областта на развитието на селските райони. Тази цифра включва само случаи на сериозно нарушение на правилата за обществените поръчки, които са повлияли върху избора на оферент;

Най-често срещан фактически състав на нарушенията

- Пряко възлагане на обществени поръчки без състезателна процедура при липса на основание за това;
- Неправилно прилагане на критериите за подбор и избор на изпълнител;
- Липса на равно третиране на оферентите

- Като основна причина за големия брой нарушения се счита липсата на познания относно прилагането на процедурите за възлагане на обществени поръчки и предпочитанието към работа с определени доставчици;

Финансови корекции при финансовите правни взаимоотношение между ЕК и държавата членка при управлението на ЕФГЗ и ЕЗФРСР

- Процедурите за налагане на финансови корекции са израз на санкционните властнически правомощия на европейската институция и има за последица ангажирането на отговорността на държавата за неправомерно разходените от нея средства;
- Терминът „финансови корекции“ в практиката се използва в случаите, когато ЕК отменя целия или част от приноса на Съюза в дадена програма или фонд и извършва събиране на държавата членка, с цел изключване от финансиране от Съюза на разходи, които са направени в нарушение на приложимото право.;
- Целите на процедурата са свързани не само с ангажиране на отговорност, но и с превенция – ЕК одиторите са задължени да отправят препоръки за допуснати нарушения;
- Времеви период за налагане на финансови корекции – назад във времето за период до 24 месеца от окончателното плащане и за бъдещ период до отстраняване на пропуски в процедурите за контрол;
- Процедурата на налагане на финансова корекция не спира възможността за образуване на процедура по нарушение срещу съответната държава от ЕК;

Условия за започване на процедура за налагане на финансова корекция за несъответствие

- **За да започне процедурата по налагане на финансова корекция задължително е необходимо да са изпълнени едновременно две условия:**
 - Държавата членка да е декларирала тази разходи пред ЕК; и
 - Да е извършено нарушение, което да е повлияло на подбора на операция (допустимостта) или на размера на разходите.
- В случаите, когато е налице неспазване на правилата за разходване на средства от европейските фондове ЕК налага т.нар. „финансови корекции”, като отказва да възстанови разходените от ЕЗФРСР или ЕФГЗ средства или изключва от финансиране разплатени вече средства, като обикновено ги приспада от бъдещи плащания.
- При вземане на решението ЕК се ръководи от принципа за пропорционалност, като се отчита естеството и сериозността на нарушението на приложимото право и неговите финансови отражения върху бюджета на Съюза.

Методи за налагане на финансови корекции по ЕЗФРСР и ЕФГЗ

- **Определянето на финансова корекция се извършва основно по два подхода, регламентирани в приложимия регламент:**
 - чрез метода на пропорционални усилия, с който се цели точно определяне на размера на нарушението, т.нар. изчислена финансова корекция;
 - при невъзможност за определяне на точна сума на нарушението Комисията може да установи сумите, които трябва да бъдат изключени, чрез екстраполирани корекции, т.нар. екстраполирана финансова корекция.
- И при двата метода държавата членка има право да предоставя както допълнителни аргументи, така и допълнителни изчисления с цел намаляване на сумата за финансовата корекция в случай на установено нарушение;
- В случай на невъзможност за използване за подходите на изчислената и екстраполираната финансова корекция ЕК използва способите на **фиксираните финансови корекции**, които се основават на нейната собствена преценка за създадения за бюджет на ЕС риск.

Определяне на фиксирани финансови корекции от ЕК

2%	5%	10%	3-10%	25%
Адекватно ниво на извършване на основните проверки, но е пропуснала една или повече спомагателни проверки.	Една или повече основни проверка не са извършени достатъчно – брой пъти, честота или задълбочено.	Неефективност за извършените една или повече основни проверки – некачествено, рядко.	Открити са три или повече пропуска по отношение на една и съща система за контрол.	При липса на контролна система или наличие на сериозни пропуски, множество нередности.

Допълнителни специфични видове финансови корекции в рамките на процедурите за налагане на финансови корекции

1. Финансови корекции при проверките за кръстосано съответствие;
2. Финансови корекции за съответствие на разплащателните агенции с критериите за акредитация;
3. Финансови корекции при последващите проверки, нередностите и задълженията.

Заклучение

Изложеното до момента показва колко сложни са взаимоотношенията между държавите членки и ЕК при процеса на управление и контрол на разходването на публичните средства от двата фонда. В рамките на тези финансови правни взаимоотношения при осъществяване на неправомерни юридически действия, които водят до неправомерно разходване на средства или до заплаха от такова, държавата членка носи юридическа отговорност на пред властите на ЕК за липсата на адекватни контролни действия. В тази връзка на ЕК са възложени контролни функции, които са израз на властническите правомощия на институцията в процеса на общото управление и контрол на публичните средства по ЕЗФРСР и ЕФГЗ.

БЛАГОДАРЯ ВИ ЗА ВНИМАНИЕТО!